

Klinton blandt Hveden.

At Pastor Sr. N. K. er.

Hveden var jaet. Hvad der i Hjelpløst kunde gøres, var gjort. Hjælpe den at spire og gro kunde Gølfene jo ikke. Saa lagde de sig til at jove. At Hveden med sit Klintebrød og saa vilde saa, tænkte de ikke paa.

Men da Hveden stod i Straa og skulde til at sætte Frugt, saa som Klinton til Syne som en ond fiende Magt over for Hveden. Saa tilbød Gølfene Lugningen. Om de tænkte noget paa, at det havde været bedre og nemmere at have staaet paa Vagt i Tide over for Hveden, ved man ikke; men det var jo ogsaa for sent nu. Med Lugningen blev det ikke til noget. Nu maatte det vofse sammen til Høsten, selv om det blev trange Naar for Hveden.

Denne Historie vil altid være ny, fordi den gentager sig for Slægt efter Slægt, som for den enkelte, og for hver god Sag, der fødes til Verden, finder Jordbund, spirer sig frem, vokser sig stor og bærer Frugt. Alle Begreber er Hvedens Klintebrød og tager sin Plads og sin Kraft af Jordbunden. Naar Arbejdet er gjort, saa finder man det saa naturligt at hvile sig, og om saa skal være, jove ind med god Samvittighed. Arbejdet her var at jaa, og det blev maasse udført godt med Tro, Skab, Mellem Saaningen og Høsttiden kunde intet gøres for Sæden. Den maatte selv gro ved Nat og ved Dag. Og selve Høsten skulde Englene besørge.

Det kan godt være, at vort Arbejde, naar alt tages i eet, kan rummes i dette: at vi er Saamænd og ikke mere. Men mon vi saa her har lagt Mærke til og ret husker paa, at naar Arbejdet er gjort, er Høsten klar, og at man derfor netop da trænger mest til at vaage og staa paa Vagt.

Det glemtes ofte, og Hveden benyttede sig i vid Udstrækning deraf, saa Livet og Sagen, som er et og det samme, — thi Liv er Sag, og Sag er Liv — ikke blot fik trange Naar, men bar ikke Frugt, som man ellers burde eller kunde have ventet.

Du var i Kirke, hørte en god Prædiken. Dit Hjerte blev atter jaet til med den gode Sæd. Rønmelig og tryk gik du maasse ud ad Kirkeporten. Knap sammen udenfor møder du Klintonmanden. Han vilde ogsaa jaa sin Sæd, og hvor ofte han fik Lov dertil, ved du vel ikke rigtig noget om. Eller hjerpede du dig maasse hjem i din egen stille Stue, før noget klemte fete? Du var rolig, følte en velgørende, varm Mildhed gennemtrængte dig, som om det egentlige ved din Kirkegang var Lyffedes i Gud, som om der ikke var mere — jo maasse en Tak til Gud — men jaa var der da ikke mere. — Og hvad saa? Du luffedes ind. Var der da mere? Ja! — En Bagt skulde stilles ud mod Klintonmanden. Det hørte skulde have Grofrihed, ikke trampes ned, hørken af dig selv eller andre. Det skulde have Lov til at virkeliggøres i dit Liv i Dagens Løb, jaa der var virkelig ingen Grund til Kullen-fig-ind, om det jaa var med blideste Drømme.

Sinajs Torden ruller hen over en sovende Egn, fulgt af Lyn og Vyg. „Lidlig Torden giver et frugtbart Kar“, siger Ordspøget. Nu er det Saadid. Sæden spredes i brede tætte Raft. Det er maasse mere Moses, der med sin Stav skiller Vandene for at føre Folk ud af Egypten en Josua, der fører Folket ind i det forjættede Land. Men Folk vaagner.

Der bliver Bevægelse og Spørgen og Sagen efter andet end det, man ellers plejer at spørge om og søge efter. Luften er saa svanger med Frugtbarhed, at selv nye Sædemænd flyder op i en Fort baade hit og her og hjælper, om ofte lidt fejlet, til med at sprede den gode Sæd. Det er, som Hjerternes Jordbund næsten ikke kan mættes af Sæd. Det ser ud, som Ukrudt visner hen, brændes op, som om det allerede var Høstid. Folk er for optagne til at tænke paa Klintebrødens Fare. Entelte er maasse ogsaa for lykkelige til at ane ondt.

Men han er med. Han ved, at Folk allestider før eller senere vil tage sig en Blund, og jaa kommer hans Tid eller Nat.

Først senere kommer Klinton til Syne, jaa alle kan se den. Der er nogle, der mener, at faadanne Sæde- eller Bækkeløstider er til ingen Nytte eller ujunde, netop fordi Klinton kommer til Syne, og Kærligheden til den nærværende Verden senere hen tager jaa mangen en Demas.

Men det var alligevel i faadanne Tider, at mange af de Skrifte, der staa som Piller iblandt os den Dag i Dag, blev kaldt til Live.

For Næsten behøver ingen af os at se jaa langt ud for at sjøne Klinton og Kærlighed til den nærværende Verden.

Og jaa ujunder Sværmeri, som man vel kan tænke sig, kan man ogsaa godt finde blandt pæne, iffkelige, fornuftige Folk, der ret for Alvor fører for sig selv, for deres eget kære Reg. At deres Gudsdyrkelse bestaar i Reg-Dyrkelse næsten til Vandid, gør intet til Sagen, for Sværmeriet er jaamaend ægte nok.

Benediktelsesliden med sin febrilske Uro og sine Højtelæsanfald kan ogsaa nok sværme. Gad vidst, hvad det skulde være i Verden, som Verden ikke kunde sværme for. Nej, lad os være retfærdige; jaa rent jms- eller pedantformuigt er Verden da ikke bleven endnu, at den ikke kan sværme. At den vil bilde sig selv og os ind, at naar den fører, jaa fører den sundt og fornuftigt, og at det kun er Skrifte, der er belemt med det ufunde og ufornuftige Sværmeri, det duperes vi ikke af, men venter ganske roligt, til Verden en stjerne Dag viser os et lille eller stort, rigtig fundt og fornuftigt Sværmeri. For den har dem vel ikke paa Lager, at man kunde se nogle Stykker med det samme? Ja, vi kunde ogsaa nøjes med et fra en Antikvitæts-handel, selv om det var lidt lidt, blot det var ægte. Vi ved godt, at der har været, og jagtens vil blive Sværmeri i Kirken. Men vi spørger blot: Vis os en eneste Egn i Menneskelivet, hvor det ikke er.

Derimod er vi ikke helt klar over, hvem der fører bedst, enten den, der fører for Livets Uro, jaa at han for at holde Uroen ved lige ofte maa mane Gengangere frem, eller den, der fører for Dødens Ro med Orden i Beledberne, selv om Ordenen har mer end Lighed med den, man ser paa Kirkegården.

De vilde brænde en jaakaldt Sværmer. Sværmeren gav sig Gud i Bøld og lod sig brænde. Men om de, der brændte ham, var ikke fanatiske Sværmere, selv om de bilde sig selv og andre ind, at de var fornuftige og gudfrugtige Folk, der paa denne Maade viste deres Gud og deres rene Lære en Gudsdyrkelse? Eller var det hele Hveden, der havde jaet Klinton blandt Hveden?

En god Sag er jaet ud over hundrede eller tusinde Hjerteagere. Hjertets varme Muld omslutter den med en Kærlighed, som var den jelse Livet, hvad den med og jaa er. Nu skal den Sag nok komme igennem, nok klare sig“, siger Sædemændene. — Men Hveden, Hveden! Sagen gror, men det kniber med at jaa den ind i Virkeligheden; og selv om den naar jaa langt, har den ofte svært ved at klare sig. Man faar et Indtryk af Hveden blandt Klinton i Stedet for Klinton blandt Hveden. Ikke sjældent vokser Ukrudt op og væler den rent bort, jaa der ikke engang blev en mager Høst.

Den ondes Sæd jaa i enhver god Sag, der ofte modarbejder os dem, man ikke skulde vente det. Nogle arbejder med Sagen i det ydre, i m o d idet indre, iffekte, og man spørger da: „Hvor er Klinton kommen fra?“

Men Høsten, der aabenbarer alt, kommer. Klinton skilles fra Hveden baade i Liv, Sag og Arbejde. Ukrudtet er modnet til Brændsel, Hveden moden for Røden.

„Hvad mon der kan blive ud af det?“

(Sluttet)

Ja jaadan lyder det fra den Side jaa vidt, jeg har Grund til at tro, at hvad disse to nævnte Mænd har udtalt, det er en temmelig almindelig Opfattelse i Den d. Kirke. Og der er sikkert dem, der gaar med den Tanke, at ligejov Den d. Kirke var det eneste danske Samfund, indtil Blair-Samfundet blev dannet, jaaledes kan den ogsaa snart vente at se den Dag, da der igen er det eneste danske Samfund, da man vil mene, at Den jore. Kirke ikke længer med Rette kan bære sit danske Navn. Og vi maa vel ogsaa selv mene, at efter som vi tager det med Dansk og Engjell, jaa maa vi vist efter at Sandlykkelig blive et engjelltalende Kirkesamfund, længe før Den d. Kirke bliver det. Og enten dette nu er vist eller galt, det er et Spørgsmaal for sig, men derimod maa vi vel kunne sige os selv, at vi kan ikke have nogen egentlig Grund til at vente, at Den d. Kirke skulde jøse Lyft eller Trang til at komme sammen med os, naar de mener at kunne se, at Sammenslutningen med os kun vilde jaa den Betydning for dem, at den blev som en Gennemgangs-Port til hurtig at blive Amerikanere i Sprog og alt, hvad dertil hører. Nej jeg vil da se det før jeg tror det. Og nu her at blive ved dette nationale-iffelige

Spørgsmaal, før vi jaa ikke spørge os selv, om det fra vor Side vilde være aabent og ærligt Spil at drive paa en Sammenslutning med dem, som efter P. Bigs og Heres Mening er i Modjættning til os som Samfund, og det baade i Læren og i den rent menneskelige Betragtning af vor Stilling her i Amerika. Hvad godt tænkes der paa at gøre Den d. Kirke med en Sammenslutning? Noget godt maatte der da være for Hje med det, og ikke en vis Lyft til at jaa en Genjagelse af den ulykkelige Strid og Splid, som vi havde i Den d. Kirke før Splittelsen. Ja jeg nævner dette med Villie, thi jeg mener, at det er noget, vi ikke har Lov til at gaa udenom. Og mener man paa Forhaand, at der baade i den ene og den anden Retning er en stor Afjst mellem Samfundene, jaa er det ikke godt at se, hvordan der skulde kunne blive nogen Sandhed og Ærlighed i en Sammenslutning, og raadden Kirkepolitik maatte det jo ikke gerne være. Nu angaaende det Spørgsmaal om Sprogforholdet og Nationalitet, jaa kan vi jo godt lade Den d. Kirke om det. Vi vil være Engjelle, jaa er det vor Sag, og vil det andet Samfund stræbe at være Danske, jaa godt og jaa langt som muligt, jaa lad os dog unde dem den Frihed. Og har vi ikke forud den Tro, at vi paa en iffkelig og kristelig Maade kunde enes om Læren og det kirkelige, var det jaa ikke bedst, at vi blev fri

ledes angaaende Indre Mission og Grundtvigianismen: „Vi Missionsfolk og Grundtvigianerne maa helst, ligejov Abraham og Lot, arbejde hver paa sit Omraade og hver paa sin Maade. Og vi vil jaa eniffe hinanden, at ingen af os skal ende i Sodomo“ (der haanedes jo Lot, men kom derafra igen, før det blev for sent). Naar der nu og da har været gjort lidt Spring til at komme videre, jaa har man godt funnet je, at der var lidt Spjfulationer i det. Enhver Part har villet være ovenpaa, den anden eller de andre Partier skulde omvendt fra deres formentlige Viljfarelser. Og jo mere der er bleven drevet paa den Mile, jo længer har Parterne fjernet sig fra hinanden. Og som det nu trækker op hos os, vil det vel næppe gaa bedre. Den Artikel i „Eks.“, som Big har i „Danferen“ for 15. April om Grundtvigs Dimisprædicens Jubilaum, som jeg lige nu har læst, vil vistnok gøre sit til at styde Sammenslutningen med Den d. Kirke et godt Stykke ud i det fjerne. Artiklen maa for mig gerne staa for det, den er, men jeg kunde nok ønske, at den ikke havde været iffken. Hans Vignelser med „Kilden“ (Skriften) og „Spanden“ (Troesbefjelsen) er jo noget, der har været meget omdiskuteret, nemlig om hvad der skal være det oprindelige; men skal det klæres og bevijes historif-viden-iffabeligt, jaa ved jeg, at det tager en Mand som idøde Caspari i Kristiania eller et helt Sæt af flige spranglærde Mænd. Og den Bemærkning, at det skulde være meningsløst, „at Grundtvig benævned Kirkerne ved Herrens Hus“, „den maatte vor Profesfor helst have holdt tilbage“. Den Logik er vist ellers rigtig nok, at var Herrens Ord vejet fra Kirkerne, jaa kunde de ikke med Rette kaldes Herrens Huse. Men trods en jaadan Logik jaa kunde Herren i samme Klæde- drag falde Jerusalems Tempel et Vebehus og sin Faders Hus, og jaa tillige, at Folket havde gjort Templet „til et Handelshus og en Næverfuld“ (Mat. 21, 13; Luk. 9, 46; Joh. 2, 16). Og det, at Grundtvig skulde have endt med at blive enig med de Rationalister, som han bekæmpede i sin Præpædication 1810, det kan der diskuteres om, om jaa skal være; men derimod kan det vist siges som noget, man kan tage og jøse paa, at det, at iffrive om en Prædikens 100 Mars Jubilaum for at fremstille dens Fortæller som Rationalist, det er for meget ironisk (fremtende eller spottende), til at gøre nogen Nytte. For øvrigt tror jeg ikke, at Big nogen Sinde vil jaa overbevist Grundtvigs virkelige Benner og Tilhængere om, at han var Rationalist, uden at dette Ord da skal gives en hel ny Betydning, som ingen før har kendt. Og jaa en anden Ting at nævne i denne Forbindelse. Det er jo navnlig Den d. Kirkes Grundtvigianisme. Big er efter. Og det fik jaa være, jeg tror godt, at dette Samfunds Grundtvigianisme, maa-ffe rettere en Del af dem, kunde trænge til nogen Vejledning og Advarsel. Men her er jaa den Hage ved det, at her er Big en frafalden jaa vel som jeg selv, og er man gaaet eller løbet fra et Samfund, jaa kan man vist ikke gøre Regning paa, at dette Samfund vil tage meget Genjov til ens Omvendelse — eller Straffepædicationer. Her fordes vist, at vil man reformere et Samfund eller noget i den Retning, jaa skal man selv blive staaende i det, vel lige meget hvor galt det ser ud. Lad os iffrive os dette her, du gamle Ven i Blair.

Man skal hørken forsøle sig selv eller det Samfund, man tilhører. Og nu hvad vort Samfund angaar med Genjov til Partifjilling, da er vi da nogenlunde fri for Grundtvigianisme, da jaa vidt, at det vist ikke er noget at være bange for. Men jaa har der jo været flaget over, at vi skulde have andre Stavaanker. Nu, det er ikke mig, der har paapegat noget, og jaa har jeg heller ikke noget at gøre Rede for i den Retning. Men nok er det, et Samfund jaa vel som den enkelte Skriften kan jaa nok at gøre med sig selv, og kan derfor let tage Skade ved at have for travlt med andre. Vi er „frøbelige Verfar“, og vi kan ikke godt taale at have altfor mange „Bær i Bøden“. Man maa derfor se at kunne forarbejde sin egen Saliggjærelse, og jaa dernæst je, hvad man kan gøre for andre. Og nu til Slut vil jeg fremjætte en anden Tanke, og det er jaabeller kun en Tanke lige hen ad Bejen, jaa ingen skal tage den Tanke som et Raad eller en Slags Anvisning, thi jeg vil of gode Grunde ikke give Samfundet Anvisninger. Det er en Tanke, som er skudt op i mig ved at je Bigs Betragtning over en Præsteuddannelse og om det mislige ved at have mere end en Præstefkole, og jaa let fra Pengepungens Side. Vi skulde derfor sammen med Den d. Kirke, da vi jaa kunde nedlægge den ene Præstefkole og hjælpe os med een. Men om dette nu ikke vil falde i Love, jaa staa vi, hvor vi er. Men kunde der jaa ikke være andre Veje at gaa med Præstefkole og med hele vor kirkelige Hus-holdning? Ja, det er et Spørgsmaal. Nu staa eller sidder vi som Samfund i det, dog efter som der tales, at man mener, man skal je at komme over den Sprogforandring for at komme til Ro med den Ting. Men kom vi sammen med Den d. Kirke, jaa vilde der ganske sikkert blive holdt igen paa det Punkt, og jaa fik vi det at træffes om. Nu det at blive Engjelle i Sprog og jaa det amerikaniske Snit, er vist nu ikke jaa vanskeligt, thi den opvofjende Slægt har jo Gang nok til det, og jaa mere end godt og rimeligt er. Men naar det nu engang er jaadan, jaa faar vi vel styre vor Kurs efter det. Og det jeg jaa har tænkt paa, er, hvordan det kunde være i denne Retning at je ud efter den engjell-lutheriske Kirke herovre, i Stedet for at søge Forbindelse med et Samfund, om hvilket vi godt ved, at det paa ingen Maade eller for nogen Pris endnu er færdigt til eller ønsket at blive amerikanisk. I hvert Tilfælde maa vi ældre dog være flige nok til at sige os selv og sige det ogsaa til den yngre Slægt, at det Sagen kristeligt talt drejer sig om, det er ikke jaa meget det Spørgsmaal, om vi skal snaffe og prædike Engjell, men det er det Spørgsmaal, hvor vi fejler hen med vor Kristendom og Lutherdom, naar vi bliver Engjelle. Her har Omgang med andre og praktifk Paavirkning af andre en god Del at sige, og ikke mindst for unge og umodne Mennesker. Og her er jaa en Ting, jeg vil tillade mig at sige, da det er noget af Betydning og ogsaa noget, andre taler baade offentligt og privat om (jeg har jaaledes set om det i span-dinaviske Kirkeblade. Og det, der tales om, er, at for en Del indvandrede Lutheriske Præster gaar det Engjell har Nader, hvor der er Amerikanere til Stede, jaa vil deres Prædiken gerne løbe over til at blive, hvad man kalder reformert. Man forklarer jaa dette derhen, at disse Præster vil nødig jøde Amerikanerne. Her i de vestlige Stater er de eng-luth. Samfund jo ikke noget repræsenterede, og derfor bliver det jo mest reformerte Amerikanere af en eller anden Farve, som vi kommer i Tale med vort Engjelle. Men hvad man nu ellers vil tænke om en jaadan Forfjagtighed med sin lutheriske Befendelse over for Folk af anden Befendelse, jaa er det vist, at der er ikke den Slags Forfjagtigheder, der af vor Ungdom vil flabe „en Sær, som jør joinge Mandens Sværd“ for lutherisk-apostolifk Kristendom. Nej der skal toges anderledes fat, hvis det skal blive til noget. Og som een Ting kunde det vel jaa tænkes, at det var bedre at færdes med Folk af vor egen Be-

The Farmer's Wife's Best Friend. Old Dutch Cleanser. Does all the cleaning about the house and farm, and keeps everything spick and span for 10c a month — just try it. The farmer's wife has a ready help in this handy, all-round cleanser that will save her much labor and time. It does the work of all old-fashioned cleansers—easier, quicker, better. Cleans, Scrubs, Scours, Polishes. Pots, Pans, Kettles, Milk Pails, Separators, etc. The Best Way— To clean woodwork, tables, pantry shelves, etc., etc. Wet the article, sprinkle with Old Dutch Cleanser and rub with wet cloth or brush; wipe up with clean water; wring cloth tightly and wipe dry. It cleans clean and is hygienic, no caustic or acids—avoid them. 10c LARGE SIFTER CAN.

fendelse, hvor man ikke behøvede at staa paa Naale, naar man skulde tale Guds Ord. Og de engjelle Lutherianere vil gerne tage imod os med Åkshaaud. Da Den d. Kirke jøgte efter en ny Plads for en Præstefkole, som omjider blev Des Moines, da var der nogen i Samfundet, der forhørte sig paa den eng-lutheriske Præstefkole i Chicago, hvordan det kunde lade sig gøre, at Den d. Kirkes vorbende Præster kunde jaa deres Uddannelse paa denne Skole, jaa at Samfundet kunde blive fri for at oprette en egen Skole. Paa dette blev jvaret, at alt hvad Den d. Kirke havde at gøre, var at anjætte og jonne en dansk Profesfor, der jo jaa skulde have Frihed til at benytte det danske Sprog i sin Undervisning, jaa meget han ønskede, og ligeledes Frihed til at paavirke sine Studenter i national Genjænde. Til samme Tid skulde de danske Studenter have fri Adgang til al den teologifke Undervisning, som blev givet af de andre Profesforer. Der var nu ikke Stemning nok i Den d. Kirke for at tage mod dette Tilbud. Men jeg nævner dette Tilbud for at oplyse, at hvis man ønskede det, jaa kunde det efter dette je ud til, vi kunde komme en temmelig let Vej med vor Præsteuddannelse. Det hele blev jo at holde en teol. Lærer ved en jaadan Skole, og jaa kunde vi benytte vor Blair Skole til hvad vi vilde. Men om det var en heldig Vej at gaa med hele vor dansk-amerikanifke Mission, det overlader jeg til andre at besjøre. Men jeg vilde da hellere stemme for noget i den Retning, end jeg vilde stemme for en fælles Præstefkole sammen med Den d. Kirke. Vi „udtraadte“, P. Big ibe-regnet, har jo prøvet det Fælles-klub — jørgelig Jhusommeje. Og det vilde efter alt at jonne og bønne, jiffert blive vanskeliggere, om det nu skulde forsøges igen. Der har fra begge Sider været udfaaet for megen bitter Sæd, til at vi kan vente nogen Befjættelse af en Sammenslutning. Bar det en verdslig Forbindelse, aljaa noget rent forretningsmæssigt, der skulde være Tale om, jaa var det en anden Sag, thi dertil behøvede man ikke at have aandelig Enhed eller Enighed. Men naar vi vil give os ud for at vilde have Fællesklub som kristifk Mennesker, jaa maa vi staa ved det og ikke gaa med Vagtanter i nogen Retning. Men det er nu engang en bitterlig — vi kan ogsaa sige jørgelig — Rendsgerning, at der kan være eller blive jaa store Afjfter mellem somme kristifne Mennesker,